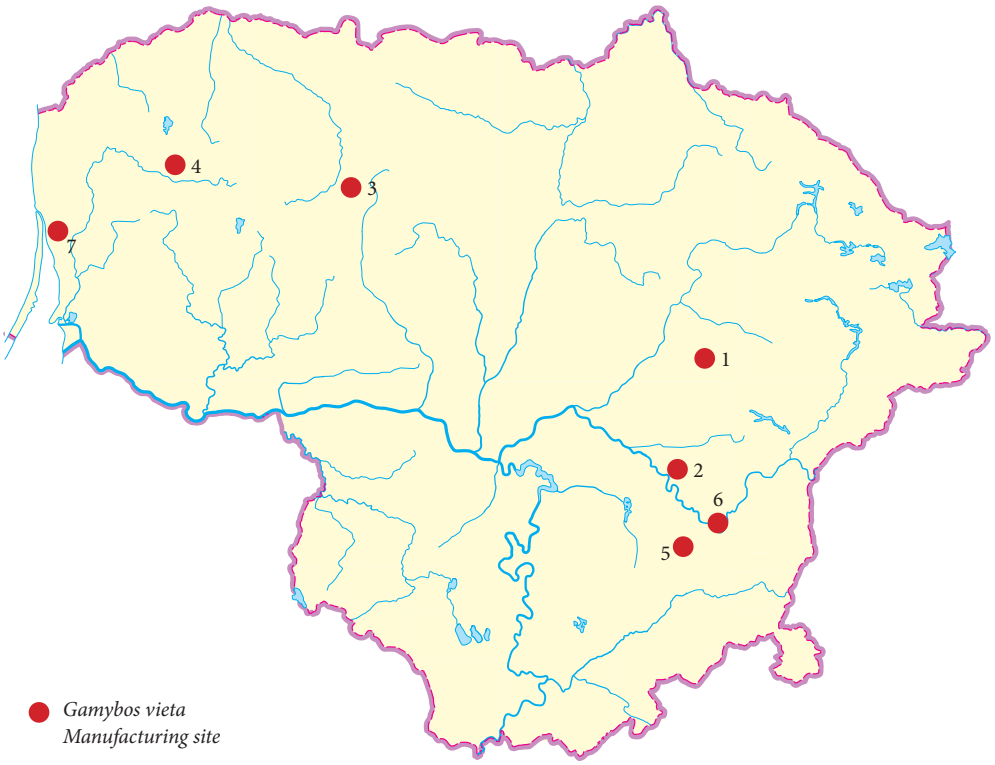

● *Gamybos vieta*
Manufacturing site

1 – Baltadvaris (žr. III),
2 – Kernavė (žr. II),
3 – Kurtuvėnai (žr. VII),
4 – Plungė (žr. VII),
5 – Trakai,
6 – Tuskulėnai,
7 – Žardė (žr. II).

Vytautas Juškaitis

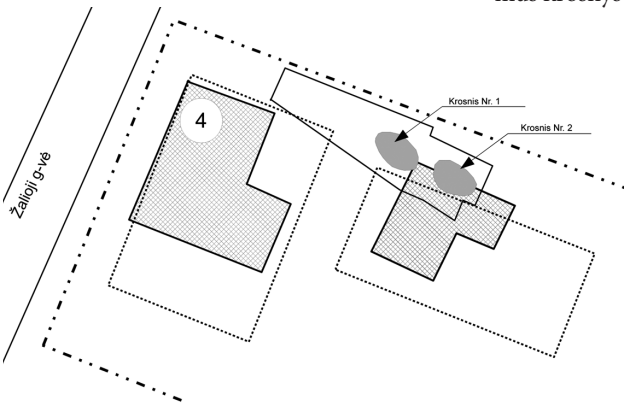
Krosnių tyrimai Trakuose, Žaliosios g. 4

2007 m. šalia Žaliosios g. 4 pastato Trakuose atlikti žvalgomieji tyrinėjimai, kurių metu aptikus kultūrinį sluoksnį ir keramikos degimo krosnies fragmentą atlikti ir išsamūs archeologiniai tyrimai. Iš pradžių numatomų pastatų vietose buvo ištirti 8 1x2 m dydžio šurfai. Dviejuose iš jų aptikus kultūrinį sluoksnį buvo atlikti išsamūs archeologiniai tyrimai, kurių metu ištirtas 50 m² plotas. Perkasa netaisyklingos formos, 13 m ilgio, 2–4 m pločio, 0,45–1,8 m gylio.

Archeologinių tyrimų metu atidengtos dvi puodų degimo krosnys (1 pav.). Abi jos įkastos į įžemį, mūrytos iš akmenų ir plytų. Krosnies 1 akmenys ir plytos rišti moliu. Krosnis ovalo formos, 2,2x1,2 m dydžio. Jos vidus užverstas buitinės keramikos šukėmis, koklių fragmentais, plytomis. Dalis buitinės keramikos šukių ir koklių fragmentų yra gamybinis brokas. Virš krosnies pado aptiktas pelenų sluoksnelis.

Krosnies 2 akmenys ir plytos rišti šlynu, padas plūktas moliu. Krosnis ovalo formos, 2,3x1,4 m dydžio. Ši krosnis išliko prasčiau nei krosnis 1. Ant krosnies pado rastos kelios buitinės keramikos šukės. Virš krosnies 2 pado taip pat aptiktas pelenų sluoksnelis.

Abiejų krosnių užpylimo laikas – XVIII a. Jų viršutinė dalis suardyta. Archeologinių tyrimų metu rasta buitinės keramikos, koklių fragmentų, dvi monetos (2 pav.), gyvūnų kaulų, plytų fragmentų. Krosnių aplinkoje gausu gamybinio broko: deformuotų buitinės keramikos šukių, koklių fragmentų. Atlikus tyrimus krosnys buvo užkastos.

1 pav. Situacijos planas.
Fig. 1. Situation plan.

2 pav. Žygimanto Augusto LDK dvidenaris, 1570 m.
Fig. 2. A 1570 Sigismund August 2 denarius coin

The excavation of the kilns at Žalioji g. 4, Trakai

During a field evaluation at Žalioji g. 4, eight 1x2 m test pits (a total area of 16 m²) were initially excavated. After a cultural layer and a fragment of a pottery kiln were discovered in 2 test pits, a full excavation (a 50 m² trench) was conducted at those sites. 2 pottery kilns, which had been filled in during the 18th century (Fig. 1), as well as household pottery and stove tile sherds, 2 coins (Fig. 2), animal bones, and brick fragments were discovered.

Vytautas Urbanavičius,
Irutė Kaminskaitė

Krosnis Tuskulėnų dvaro teritorijoje

2007 m. buvo tęsiami Tuskulėnų dvaro teritorijos tvarkymo darbai. Šiuo metu iš dvaro pastatų tėra išlikęs tik centrinis namas, pastatytas Neries viršutinės salpos pakraštyje, ir oficina, stovinti statmenai centriniam namui. 2005–2006 m. abu pastatai buvo restauruoti. Restauruota ir mūrinės tvoros dalis, ribojusi dvaro pastatus nuo Žirmūnų gatvės pusės ir jungusi abu pastatus palei jų Š sienos tęsinį.

Siekiant eksponuoti 2006 m. ištirtos krosnies keramikai degti liekanas, restauruota ir vadinamoji F. Valickio vila (žr. *ATL 2006 metais,* V., 2007, p. 442–443). Atsižvelgiant į tai, kad per jos vidurį eina namo pamatas, įrengta krosniai eksponuoti skirta patalpa. Šiuo metu dalis to pamato išgriauta, virš jos padėta sija ir abi patalpos (esanti po namu ir už jo) sujungtos.

2007 m. buvo tiesiamos komunikacijos ir tvarkoma aplinka. Palei centrinį dvaro pastatą jos buvo tiesiamos senųjų komunikacijų vietose arba 2005 m. tirtuose plotuose. Šio dvaro parko aplinkoje tirtos dvi su komunikacijų įrengimu susijusios vietos. Bendras ištirtas plotas – 403,4 m².

Pirmoji teritorija – tai plotas, esantis tarp Sporto gatvės ir oficinos. Čia kultūrinio sluoksnio pėdsakų neaptikta. Antroji teritorija – plotas tarp Vidaus reikalų ministerijos Kultūros ir sporto rūmų bei F. Valickio vilos. Juos vykdant šalia F. Valickio vilos buvo aptikta mūro konstrukcija, todėl čia buvo atliekami archeologiniai tyrimai: ištirtas 63 m² plotas.

Pagrindiniai darbai vyko stačiakampio formos plote, kurį iš V pusės riboja šalia Sporto gatvės esantis asfaltuotas keliukas, jungiantis Žirmūnų tiltą su senuoju Tuskulėnų dvaro parku; iš P pusės – nuo šio keliuko atsišakojantis asfaltuotas privažiavimas prie transformatorinės; iš R pusės – pati F. Valickio vila; iš Š – teniso kortai. Šioje teritorijoje iškastos 3 trasos, skirtos vandentiekio, lietaus vandens ir fekalinės kanalizacijos bei apšvietimo linijoms įrengti. Jose vertingų kultūrinių sluoksnių neaptikta. Tik kasant trečiąją trasą už 7,5 m nuo F. Valickio vilos V sienos aptiktas keturkampis plytų mūro fragmentas, dydžiu ir forma panašus į dūmtraukį, tačiau pilnaviduris. Jo dydis – 54x38 cm, aukštis – 61 cm. Jis aptiktas nejudintame grunte, perkasimo žymių jo statybai nepastebėta. Paaiškėjo, jog tai 54x38 cm dydžio kolona, sumūryta iš vidutiniškai 23x11x 3,5 cm dydžio plytų, surištų kalkių skiediniu.

1 m atstumu nuo kolonos V krašto buvo aptiktas sienos fragmentas. Nutarta plėstis ir suformuoti 7x9 m dydžio perkasą. Tyrimų plote palaipsniui buvo nuimamas viršutinis maišytas žemių sluoksnis, kuriame aptikta gyvulių kaulų, stiklo šukių, buitinės keramikos, koklių, čerpių fragmentų, vario lydinio juostelė. Daugelis radinių datuojami XIX–XX a. Po